

Załącznik nr 6 do ogłoszenia

Wzór umowy

o przekazanie środków na realizację zadania w zakresie ochrony zdrowia - program polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” w roku 2018

pomiędzy:

Gminą Brzeg z siedzibą w Brzegu, 49-300 ul. Robotnicza 12, NIP 747 12 48 878, REGON 531412711, zwanym w dalszej treści umowy **Zamawiającym**,

reprezentowanym przez: **Burmistrza Brzegu – Jerzego Wrębiaka**

a

..... prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą na podstawie zgłoszenia CEiDG oraz wypisu z rejestru podmiotów wykonujących działalność, z siedzibą, NIP, REGON zwanym dalej **Wykonawcą**.

Umowa zawarta została w trybie konkursu ofert na wybór realizatora programu polityki zdrowotnej pod nazwą „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” w roku 2018., na podstawie art. 48 ust. 1 i art. 48b ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn.: Dz.U. 2017 poz. 1938 z późn. zm.), strony ustalają co następuje:

§ 1

1. Przedmiotem umowy jest realizacja programu polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” w roku 2018 z udziałem ok. 500 mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej.
2. Za dzień rozpoczęcia realizacji zadania publicznego uważa się datę zawarcia umowy, a zakończenia dzień 30.11.2018 r.
3. Zadanie realizowane będzie zgodnie z załączoną ofertą stanowiącą załącznik nr 1 oraz zgodnie z kosztorysem, stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszej umowy oraz obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi udzielania świadczeń zdrowotnych, a także zgodnie z Opisem programu polityki zdrowotnej, stanowiącym załącznik nr 4 do niniejszej umowy.

§ 2

Zlecającym zadanie jest Gmina Brzeg z siedzibą w Brzegu, 49-300 ul. Robotnicza 12.

§ 3

1. W ramach zadania publicznego, o którym mowa w § 1 Wykonawca zgodnie z załączonym opisem programu polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” oraz ofertą stanowiącą załącznik nr 1 oraz zgodnie z kosztorysem, stanowiącym załącznik nr 2 do umowy, zobowiązany jest do:

- 1) realizacji I etapu Programu, polegającego na prowadzeniu akcji informacyjno-edukacyjnej adresowanej do populacji docelowej w Programie, w tym:
 - a. opracowaniu, druku oraz rozpowszechnianiu na terenie Gminy ulotek i plakatów informacyjnych,
 - b. umieszczeniu informacji o realizacji Programu oraz źródle jego finansowania na stronie internetowej Wykonawcy oraz w miejscu udzielania świadczeń w ramach Programu,
 - c. poinformowaniu lokalnych mediów o realizacji Programu oraz źródle jego finansowania,

- d. zorganizowaniu i przeprowadzeniu min. 4 wykładów 90-minutowych z zakresu edukacji zdrowotnej ukierunkowanej na profilaktykę grypy w grupach nieprzekraczających 70 osób w populacji docelowej;
- 2) realizacji II etapu Programu, polegającego na realizacji wizyt lekarskich kwalifikujących do szczepień, wykonywaniu szczepień p/grypie, wypełnianiu zaświadczeń o przeprowadzonych lekarskich badaniach kwalifikacyjnych (zał. 1 Opisu programu polityki zdrowotnej) i kart uodpornienia uczestników Programu (zał. 2 Opisu programu polityki zdrowotnej) oraz przekazywanie pacjentom ankiet satysfakcji pacjenta (zał. 4 Opisu programu polityki zdrowotnej).
 - 3) prowadzenia sprawozdawczości z realizacji Programu zgodnie z zał. 3 Opisu programu polityki zdrowotnej w formie pisemnej oraz elektronicznej edytowalnej w programie Word lub Excel, w tym zbieranie, opracowywanie, przetwarzanie i analiza danych, w tym danych wrażliwych i ochrony danych osobowych oraz pozostawanie administratorem tych danych na podstawie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) oraz ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2018 poz. 1000) na potrzeby Programu poprzez przekazanie Zamawiającemu sprawozdania wg **załącznika nr 3** Opisu programu polityki zdrowotnej w terminie do dnia 03.12.2018 r.
 - 4) wykonania przedmiotu umowy przy pomocy wykwalifikowanej kadry posiadającej niezbędną wiedzę i doświadczenie do prawidłowego wykonania zadania zgodnie z § 3 umowy w odpowiednich warunkach lokalowych z wyposażeniem w sprzęt medyczny niezbędny do realizacji zadania publicznego zgodnie z obowiązującymi przepisami.
 - 5) przedłożenia sprawozdania merytoryczno-finansowego końcowego z wykonania zadania wg zał. 3 do niniejszej umowy w terminie do dnia **03.12.2018 r.**
 - 6) kreowania pozytywnego wizerunku Zamawiającego w uzgodnieniu z Zamawiającym, w tym:
 - a. informowania, że zadanie jest współfinansowane ze środków Zamawiającego, poprzez umieszczanie informacji o treści „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej finansowany jest ze środków Gminy Brzeg”. Informacja na ten temat powinna znaleźć się we wszystkich materiałach, publikacjach, informacjach dla mediów, ogłoszeniach oraz wystąpieniach publicznych dotyczących realizowanego zadania;
 - b. umieszczania logo Zamawiającego na wszelkich materiałach, w szczególności promocyjnych, informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych, dotyczących realizowanego zadania oraz zakupionych rzeczach, o ile wielkość i przeznaczenie tego uniemożliwia, proporcjonalnie do wielkości innych oznaczeń, w sposób zapewniający jego dobrą widoczność;
 - c. Logo oraz treść wymaganych informacji Zamawiający przekazuje Wykonawcy na nośniku elektronicznym CD lub pocztą elektroniczną, w uzgodnionym terminie, umożliwiającym oznakowanie materiałów promocyjnych i informacyjnych,
 - d. wszystkie materiały reklamowe wyprodukowane przez Wykonawcę po podpisaniu niniejszej umowy, oznakowane przekazem informacyjnym Zamawiającego oraz realizacja działań promocyjno-informacyjnych, wymagają akceptacji wyznaczonych pracowników Urzędu Miasta w Brzegu.
 2. Wykonawca ponosi wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkody powstałe w związku z realizacją zadania.
 3. W zakresie związanym z realizacją zadania, w tym z gromadzeniem, przetwarzaniem i przekazywaniem danych osobowych, a także wprowadzaniem ich do systemów informatycznych, Wykonawca jako administrator danych odbiera stosowne oświadczenia osób, których dane te dotyczą, zgodnie przepisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) z ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2018 poz. 1000).

§ 4

1. Realizacja programu, w tym świadczeń zdrowotnych, o których mowa w § 3 pkt. 1 ppkt. 2 umowy

przeprowadzona będzie przez wykwalifikowany personel, wskazany poniżej:

Lp.	Skład personelu (np.lekarz, pielęgniarka, inni)	Niezbędne kwalifikacje do realizacji Programu	Forma współpracy z oferentem	Rodzaj udzielanego świadczenia w ramach realizacji Programu
1				
2				
3				
4				

2. Świadczenia zdrowotne, o których mowa w § 3 pkt. 1 ppkt. 2 umowy udzielane będą w poniższej/yh placówkach:

Nazwa	Adres	Tel. Kontaktowy, w tym telefon do rejestracji i udzielania informacji	Dni i godziny realizacji zadania

§ 5

1. Za wykonanie zadania określonego niniejszą umową Wykonawca otrzyma wynagrodzenie w wysokości:

- 1) za wykonanie czynności określonych w § 3 ust. 1 pkt 1 (I etap Programu - akcja informacyjno – edukacyjna) w wysokości zł. brutto (słownie:.....)
 - 2) za wykonanie czynności określonych w § 3 ust. 1 pkt 2 (II Programu) wysokości wynikającej z iloczynu faktycznie wykonanych wizyt kwalifikujących do szczepienia wraz wykonanymi szczepieniami p/grypie oraz kosztu jednostkowego w wysokości zł. (słownie:.....)
2. Koszt jednostkowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 zawiera wszelkie koszty niezbędne do wykonania II etapu Programu, w szczególności zakup materiałów medycznych, w tym szczepionek wykorzystanych w ramach realizacji Programu. W przypadku nie wykorzystania całości lub części zakupionych materiałów medycznych, Wykonawca nie może domagać się od Zamawiającego zwrotu kosztów ich zakupu.
3. Łączne maksymalne wynagrodzenie Wykonawcy za wykonanie czynności określonych w ust. 1 pkt 1) i pkt 2) nie może przekroczyć kwoty 20.000,00 zł. brutto.
4. Wynagrodzenie Wykonawcy płatne będzie jednorazowo na podstawie przedłożonej faktury po zakończeniu programu w terminie do 7 dni od dnia dostarczenia Zamawiającemu prawidłowo wystawionej faktury
5. Podstawą wystawienia faktury przez Wykonawcę są przedłożone sprawozdania, o których mowa w §3 ust. 1 pkt 3) i pkt 5) niniejszej umowy.
6. Wynagrodzenie Wykonawcy płatne będzie na rachunek bankowy nr w wysokości kwot brutto wynikających z przedłożonych rachunków lub faktury VAT.
7. Wykonawca zobowiązany jest do umieszczenia numeru umowy i nazwy zadania w treści rachunku lub faktury VAT.
8. Podstawą do przyjęcia rozliczenia przez Zamawiającego jest wykonanie świadczeń zdrowotnych. W przypadku wykonania przez Wykonawcę usług za kwotę niższą niż określona w § 5 ust. 3, Wykonawcy nie przysługują z tego tytułu jakiegokolwiek roszczenia do Zamawiającego.

§ 6

Zamawiający ma prawo żądać, aby Wykonawca w wyznaczonym przez Zamawiającego terminie przedstawił dodatkowe informacje i wyjaśnienia do przedkładanych sprawozdań.

§ 7

1. Zleceniodawca ma prawo przeprowadzić kontrolę w zakresie realizacji zadania określonego niniejszą umową, a Wykonawca zobowiązany jest do poddania się tej kontroli, w uzgodnionym przez obie strony terminie lub w przypadku braku uzgodnień w terminie i w miejscu wyznaczonym przez Zamawiającego.
2. Z przeprowadzonej kontroli kontrolujący sporządza pisemny protokół w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach z czego jeden egzemplarz przedkładać jest Wykonawcy.
3. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości podczas realizacji zadania Wykonawca ma prawo do złożenia wyjaśnień w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. Wyjaśnienia składane są na piśmie.
4. Po analizie wyjaśnień Wykonawcy, Zamawiający przyjmuje te wyjaśnienia bądź nakazuje usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w terminie wskazanym przez Zamawiającego, a Wykonawca zobowiązuje się do usunięcia tych nieprawidłowości we wskazanym terminie.

§ 8

Wykonawca w ramach wynagrodzenia określonego w § 5 ust. 1 pkt 1, 2 z dniem przekazania Zamawiającemu zaakceptowanego sprawozdania merytoryczno-finansowego, przenosi na Zamawiającego całość autorskich praw majątkowych do materiałów informacyjnych, opracowanych w ramach realizacji zadania wskazanego w § 3 ust. 1 pkt 1a niniejszej umowy, uprawniających do nieograniczonego w czasie korzystania i rozporządzania ww. materiałami w kraju i zagranicą, na wszystkich polach eksploatacji znanych w dniu zawarcia umowy, w szczególności obejmujących:

- a) utrwalanie, kopiowanie, zwielokrotnianie, wprowadzanie do pamięci komputerów i serwerów sieci komputerowych, utrwalanie w całości lub w części poprzez wytwarzanie egzemplarzy jakąkolwiek techniką drukarską, zapisu magnetycznego, wszelkimi technikami graficznymi oraz techniką cyfrową;
- b) wystawianie na publiczną prezentację (na ekranie), w tym podczas seminariów i konferencji;
- c) wykorzystywanie w materiałach wydawniczych oraz we wszelkiego rodzaju mediach audiowizualnych i komputerowych;
- d) rozpowszechnianie poprzez publiczne wystawianie, a także publiczne udostępnianie w taki sposób, aby każdy mógł mieć dostęp w czasie i miejscu przez siebie wybranym, a w szczególności przez wprowadzanie do pamięci komputera i umieszczanie w sieci internetowej.

§ 9

1. Każda ze stron ma prawo wypowiedzieć niniejszą umowę z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.
2. W przypadku rozwiązania umowy Wykonawcy przysługuje wynagrodzenie w wysokości odpowiadającej prawidłowo i faktycznie zrealizowanej usłudze do czasu rozwiązania umowy.
3. W przypadku realizacji zadania w sposób niezgodny z warunkami niniejszej umowy, Zamawiający może wypowiedzieć umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia.

§ 10

1. Umowa może być rozwiązana przez Zamawiającego ze skutkiem natychmiastowym w przypadku:
 - a) gdy Wykonawca odmówi poddania się kontroli, bądź w terminie podanym przez Zamawiającego,
 - b) nie złoży lub odmówi złożenia wyjaśnień do złożonego sprawozdania,
 - c) nie doprowadzi do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w terminie wskazanym przez Zamawiającego.
2. W przypadku rozwiązania umowy w okolicznościach określonych w ust. 1 Wykonawca ma prawo do wynagrodzenia w wysokości odpowiadającej prawidłowo i faktycznie zrealizowanej usłudze do czasu rozwiązania umowy.
3. W przypadku rozwiązania umowy lub odstąpienia od umowy przez Zamawiającego z przyczyn

leżących po stronie Wykonawcy, w szczególności w okolicznościach, o których mowa w ust. 1, Wykonawca zapłaci na rzecz Zamawiającego karę umowną w wysokości 10% łącznego maksymalnego wynagrodzenia Wykonawcy brutto, o którym mowa w § 5 ust. 3 umowy.

4. Zamawiający ma prawo dochodzić odszkodowania uzupełniającego w sytuacji, gdy wysokość kary umownej będzie niższa niż wysokość poniesionej szkody na zasadach ogólnych kodeksu cywilnego.

§ 11

W przypadkach nieuregulowanych niniejszą umową, zastosowanie mają przepisy Kodeksu Cywilnego.

§ 12

Wszelkie zmiany niniejszej umowy pod rygorem nieważności wymagają formy pisemnej w formie aneksu pod rygorem nieważności.

§ 13

Spory mogące wyniknąć przy realizacji niniejszej umowy będą rozstrzygane przez sąd właściwy miejscowo dla siedziby Zamawiającego.

§ 14

1. Umowę sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których 2 egzemplarze otrzymuje Zamawiający a 1 egzemplarz Wykonawca.
2. Załączniki do niniejszej umowy stanowią jej integralną część.

Załączniki:

- 1) Załącznik nr 1 – oferta na wybór realizatora zadania w zakresie ochrony zdrowia - program polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” w roku 2018
- 2) Załącznik nr 2 – kosztorys realizacji programu polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” w roku 2018.
- 3) Załącznik nr 3 – sprawozdanie merytoryczno- finansowe z realizacji programu polityki zdrowotnej,
- 4) Załącznik nr 4 - Opis programu polityki zdrowotnej wraz z załącznikami,

Zamawiający

Wykonawca

Załącznik nr 1
do Umowy nr
z dnia

Oferta na wybór realizatora zadania w zakresie ochrony zdrowia - program polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” w roku 2018

Formularz Ofertowy – Informacje o ofercie

do konkursu ofert na wybór realizatora zadania w zakresie ochrony zdrowia - program polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” w roku 2018

1. Pełna nazwa oferenta (zgodnie z wpisem do właściwego rejestru):

.....
.....

2. Dokładny adres siedziby oferenta:

.....
.....

3. Dane kontaktowe Oferenta:

a) numer tel.:

b) numer fax.

b) adres e-mail:

4. Osoba upoważniona do reprezentacji oferenta (zgodnie z wpisem do właściwego rejestru – imię i nazwisko, funkcja, nr telefonu/fax, adres e-mail):

.....

5. Nr NIP Oferenta:

6. Nr REGON Oferenta:

7. Nr wpisu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą (zgodnie z wpisem do właściwego rejestru):

8. Nr wpisu oferenta do Krajowego Rejestru Sądowego lub ewidencji działalności gospodarczej:

.....

9. Nazwa banku i numer rachunku bankowego oferenta:

.....

10. Osoba uprawniona do kontaktów z Zamawiającym w sprawie złożonej oferty (imię i nazwisko, nr tel/fax, adres e-mail):

.....

11. Koordynator zadania (imię i nazwisko, nr tel/fax, adres e-mail):

.....

12. Miejsce realizacji planowanych w ramach II etapu Programu działań profilaktycznych tj. szczepień p/grypie (nazwa, adres i telefon kontaktowy jednostki, dni i godziny realizacji zadań w ramach Programu)

Nazwa	Adres	Tel. Kontaktowy, w tym telefon do rejestracji i udzielania informacji	Dni i godziny realizacji zadania

13. Określenie składu i kwalifikacji personelu medycznego przewidzianego do realizacji działań II etapu Programu tj. szczepień p/grypie:

Lp.	Imię i nazwisko	Niezbędne kwalifikacje do realizacji Programu	Forma współpracy z oferentem	Rodzaj udzielanego świadczenia w ramach realizacji Programu
1				
2				
3				
4				

14. Harmonogram realizacji Programu z podziałem na miesiące w roku kalendarzowym 2018.

Lp.	Miesiąc	Rodzaj udzielanego świadczenia w ramach realizacji Programu
1	Wrzesień	
2	Październik	
3	Listopad	

15. Informacja o podmiotach współpracujących (nazwa i zasady współpracy)

.....

16. Planowane działania informacyjne:

.....

.....

17. Doświadczenie w realizacji zadań/programów o tym samym lub podobnym zakresie.....

.....

Potwierdzam zgodność danych zawartych w formularzu:

.....

(data)

.....

(pieczęćka i podpis oferenta)

Załącznik nr 2
do Umowy nr
z dnia

Kosztorys realizacji programu polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” w roku 2018

I. Koszty w ramach etapów I,II				
Lp.	Rodzaj kosztu	Liczba osób	Koszt jednostkowy brutto	Koszt całkowity brutto
1.	Koszt wizyty kwalifikującej do szczepienia oraz wykonania szczepienia p/grypie zgodnie z pkt. 7.I.2 - Zał. Nr 1 do ogłoszenia Wymagania stawiane Oferentom			
Pozostałe koszty niezbędne do realizacji zadania				
	Rodzaj kosztu			Koszt całkowity brutto
2.	-opracowanie, druk oraz rozpowszechnienie na terenie Gminy ulotek i plakatów informacyjnych, - zorganizowanie i przeprowadzenie min. 4 wykładów 90-minutowych z zakresu edukacji zdrowotnej ukierunkowanej na profilaktykę grypy w grupach ok. 50-70-osobowych w populacji docelowej zgodnie z pkt. 7.I.1.a,d- Zał. Nr 1 do ogłoszenia Wymagania stawiane Oferentom			
Ogółem:				

Koszt całkowity brutto: zł (słownie)

.....
(data)

.....
(pieczęćka i podpis Wykonawcy)

6. Cele realizowanych działań:

.....

.....

.....

7. Koszty realizowanych działań

I. Koszty w ramach etapów I-II					
Lp.	Rodzaj kosztu	Koszt jednostkowy brutto wg Załącznika nr 2	Planowana liczba osób wg Załącznika nr 2	Liczba wykonanych świadczeń	Wartość wydatkowana brutto
1.	Koszt wizyty kwalifikującej do szczepienia oraz wykonania szczepienia p/grypie				
Pozostałe koszty niezbędne do realizacji zadania					
	Rodzaj kosztu			Planowany koszt całkowity brutto	Wartość wydatkowana brutto
2.	-opracowanie, druk oraz rozpowszechnienie na terenie Gminy ulotek i plakatów informacyjnych, - organizowanie i przeprowadzenie min. 4 wykładów 90-minutowych z zakresu edukacji zdrowotnej ukierunkowanej na profilaktykę grypy w grupach nieprzekraczających 70 osób w populacji docelowej				
Ogółem:					

8. Efekty realizowanych działań:

.....

.....

.....

.....

9. Uwagi dotyczące realizacji Programu

.....

.....

Sporządził:

.....
(data)

.....
(pieczęć i podpis Wykonawcy)

Opis programu polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej”

4. Nazwa programu:

Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej

5. Okres realizacji programu: 2018-2022

6. Kontynuacja/trwałość programu:

Opisywany program polityki zdrowotnej nie stanowi kontynuacji programu realizowanego w poprzednim okresie.

I. OPIS PROBLEMU ZDROWOTNEGO

1. Problem zdrowotny:

Grypa to ostra choroba o etiologii wirusowej, charakteryzująca się bardzo dużą zakaźnością. U ludzi grypę wywołują trzy typy wirusa: A, B i C. Typ A wirusa grypy w związku ze swoją zdolnością do tzw. skoku antygenowego (zmiany antygenowe wirusa powodujące powstanie nowego podtypu wirusa) jest wirusem podwyższonego ryzyka i najczęściej odpowiada za epidemie i pandemie. Wirus typu B natomiast nie stanowi ryzyka zachorowań epidemicznych, ale może być także odpowiedzialny za zachorowania sezonowe. Wirus typu C wywołuje zakażenia głównie u dzieci. Zakażenie grypą zazwyczaj przebiega stosunkowo łagodnie, natomiast u osób z grup podwyższonego ryzyka (obciążeni chorobami przewlekłymi, małe dzieci, osoby starsze) może być przyczyną poważnych powikłań, a nawet zgonów³⁷. Do zakażenia wirusem grypy dochodzi drogą kropelkową, zwykle poprzez kaszel lub kichanie zakażonej osoby, a czasem także przez kontakt bezpośredni z osobą zakażoną lub ze skażoną powierzchnią. Po okresie inkubacji, trwającym 3-7 dni, pojawiają się: objawy ogólne (złe samopoczucie, dreszcze, przeczulica skóry, ciepłota ciała $>37,8^{\circ}\text{C}$), objawy ze strony układu oddechowego (surowicza wydzielina z nosa, ból gardła, chrypka, ból w klatce piersiowej, suchy „szczekający” kaszel prowokujący wymioty) oraz objawy ze strony innych układów (ból głowy, brak łaknienia, ból mięśniowy, zawroty głowy, biegunka, ból brzucha, nudności i wymioty, senność lub ospałość)³⁸.

Wśród możliwości metod diagnostycznych grypy znajdują się: identyfikacja patogenu w zarodku kurzym lub hodowli tkankowej, testy Elisa, immunofluorescencja (IF), metody serologiczne oraz badania za pomocą różnych kombinacji metod biologii molekularnej. Szybka identyfikacja wirusa grypy ma priorytetowe znaczenie ze względu na możliwość zastosowania leków przeciwgrypowych. Istotne jest powstrzymanie się od antybiotykoterapii bez wskazań na rzecz podjęcia właściwego leczenia z użyciem dostępnych obecnie nowych inhibitorów neuraminidazy wirusa grypy. Stosowanie preparatów OTC zmniejsza nasilenie objawów choroby, natomiast nie ma wpływu na wirusa grypy, a ze względu na częste i poważne powikłania pogrypowe w żadnym wypadku nie można ich stosować w profilaktyce tej jednostki chorobowej³⁹.

2. Epidemiologia:

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) szacuje, iż na świecie grypa atakuje ok. 5–10% dorosłych oraz 20–30% dzieci, z czego umiera ok. 250 000–500 000 osób. W USA każdego roku grypa powoduje zakażenia u 5-20% całej populacji, a 200 tys. osób jest hospitalizowanych. W Unii Europejskiej corocznie zakażonych wirusami grypy może być od 25-100 milionów osób⁴⁰.

W roku 2015, w którym zgłoszono największą liczbę zachorowań od trzydziestu lat (zapadalność 9 994,7 na 100 tys.), w związku z grypą i chorobami grypopodobnymi z porady lekarskiej korzystał co dziesiąty Polak. Wprawdzie zachorowania na grypę rzadko wymagają hospitalizacji (0,32% w 2015 r.) i rzadko prowadzą do ciężkich powikłań i zgonów, jednak ze względu na setki tysięcy zachorowań, te niewielkie odsetki prowadzą do znacznej liczby hospitalizacji (12,2tys. w 2015), powikłań i zgonów (wg wstępnych danych 156 przypadków w sezonie 2015/16)⁴¹. W

³⁷ Ciebiada M., Barylski M., Górska-Ciebiada M.: Zachorowania na grypę u osób w podeszłym wieku w świetle najnowszych danych epidemiologicznych i zaleceń terapeutycznych. *Geriatrics*, 2010, 4, 191-198.

³⁸ Życińska K., Brydak L.: Grypa i jej profilaktyka – ciągle aktualny problem medyczny. *Polskie Archiwum Medycyny Wewnętrznej* 2007; 117 (10), s. 464-469.

³⁹ Brydak L.: Można i należy walczyć z grypą. *Family Medicine & Primary Care Review* 2012, 14, 2: 235–241.

⁴⁰ WHO. Influenza (Seasonal) Fact sheet [www.who.int; dostęp: 06.02.2017].

⁴¹ Wojtyniak B., Goryński P. (red), *Sytuacja Zdrowotna Ludności Polski i Jej Uwarunkowania*, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, Warszawa 2016.

województwie opolskim w 2015 roku zgłoszono 65 365 przypadków, co stanowi wzrost zachorowań w stosunku do 2014 r., w którym zarejestrowano 33 351 zachorowań⁴².

Ogólny poziom wyszczepialności przeciwko grypie sezonowej w Polsce jest niski i wynosi ok. 3,4%. Wyszczepialność populacji powyżej 65 roku życia jest znacznie większa niż wyszczepialność ogólna i wynosi ok. 13,2% rocznie, jednak wciąż odbiega od zaleceń WHO oraz Rady Unii Europejskiej, które wskazują, że aby zwiększyć szansę nabycia odporności populacyjnej należy objąć szczepieniami co najmniej 75% populacji⁴³. Według danych zebranych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne, w 2015 r. w całej Polsce zaszczepiono przeciw grypie jedynie 789,9tys. osób, tj. 2,1% populacji. W stosunku do roku 2014 liczba zaszczepionych zmniejszyła się o 7,6%. Najczęściej szczepione były osoby w grupie wieku powyżej 65 lat⁴⁴. W województwie opolskim w 2015 roku zaszczepiono 22,6tys. osób (2,2% populacji)⁴⁵.

3. Populacja podlegająca JST oraz kwalifikująca się do włączenia do programu

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Brzeg gminę zamieszkuje 35,7tys. osób, w tym 6 842 mieszkańców w wieku 65 lat i więcej⁴⁶.

4. Obecne postępowanie

W Gminie Brzeg nie jest obecnie realizowany program zdrowotny o wybranej tematyce. Wśród PPZ realizowanych przez inne samorządy można wymienić m.in.:

- PPZ pn. „Grypa 65+” realizowany przez: gminę Teresin;
- PPZ pn. „Program polityki zdrowotnej w zakresie szczepień profilaktycznych przeciwko grypie osób od 65 roku życia zamieszkałych w Gminie Lutomiersk na lata 2016 – 2018”;
- PPZ pn. „Program profilaktycznych szczepień przeciw grypie dla mieszkańców gminy Czaplinek w wieku 65 lat i więcej w latach 2016-2017”.

5. Uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu:

Program pozwoli na zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom w Gminie Brzeg. Proponowane w interwencjach szczepienia ochronne są zalecanymi w odniesieniu do grupy docelowej, natomiast nie są finansowane ze środków publicznych. W związku z powyższym uważa się, iż niwelowanie bariery finansowej w dostępie do szczepień przeciwko grypie pozwoli na zwiększenie wskaźnika wyszczepialności w populacji docelowej. Ponadto poprzez realizację akcji informacyjno-edukacyjnej oraz pozytywne doświadczenia osób poddanych szczepieniom w trakcie programu istnieje szansa na zwiększenie tego wskaźnika w odniesieniu do całej populacji gminy.

Ponadto zaplanowany program wpisuje się w krajowe i regionalne strategie zdrowotne, ponieważ jego zakres jest zgodny z:

⁴² Stan Bezpieczeństwa Sanitarnego Województwa Opolskiego w 2015 r., Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu, Opole 2016.

⁴³ ECDC Technical Report: Seasonal influenza vaccination in Europe, European Centre for Disease Prevention and Control, 2015 [dokument elektroniczny: ecdc.europa.eu; dostęp: 06.02.2017]

⁴⁴ Wojtyniak B., Goryński P. (red), Sytuacja Zdrowotna Ludności Polski i Jej Uwarunkowania... op.cit.

⁴⁵ Stan Bezpieczeństwa Sanitarnego Województwa Opolskiego w 2015 r... op.cit.

⁴⁶ Stan na 31.12.2016r.

- Priorytetami zdrowotnymi określonymi Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 sierpnia 2009 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych – priorytet 5: zwiększanie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom⁴⁷;
- Priorytetami dla regionalnej polityki zdrowotnej w województwie opolskim – priorytet 9: Racjonalizacja w zakresie leczenia chorób zakaźnych⁴⁸;
- Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020⁴⁹:
 - cel operacyjny 4: Ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki (cel 2: Profilaktyka – Profilaktyka chorób zakaźnych i zakażeń u ludzi);
 - cel operacyjny 5: Promocja zdrowego i aktywnego starzenia się (cel 2: Dostosowanie systemu opieki zdrowotnej do potrzeb osób starszych).

II. CELE PROGRAMU

1. Cel główny:

Zmniejszenie zapadalności na grypę i infekcje grypopochodne wśród mieszkańców w wieku powyżej 65 lat.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Zmniejszenie ryzyka zakażenia wirusami grypy wśród mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej;
- 2) zmniejszenie liczby zgonów i hospitalizacji w wyniku grypy i jej powikłań w populacji docelowej;
- 3) zwiększenie wiedzy mieszkańców gminy na temat zagrożeń dla zdrowia związanych z grypą oraz możliwości zapobiegania tej jednostce chorobowej;
- 4) wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców w zakresie potrzeby szczepień przeciw grypie;
- 5) zwiększenie liczby osób stosujących szczepienia przeciw grypie.

3. Oczekiwane efekty:

Oczekuje się, że cykliczne, coroczne szczepienia ochronne przeciw wirusowi grypy w populacji mieszkańców w wieku 65 lat i więcej przełożą się na zmniejszenie ryzyka zachorowania lub zmniejszenie częstotliwości występowania poważnych powikłań wywołanych infekcją wirusem. Wykonywanie szczepień w grupie docelowej pozwoli także na ograniczenie skutków sezonowych epidemii poprzez zmniejszenie występowania grypy w populacji ogólnej. Ponadto w związku z pozytywnymi doświadczeniami uczestników programu, a także prowadzoną akcją informacyjno-edukacyjną oczekuje się zwiększenia zainteresowania szczepieniami zalecanymi przeciw wirusowi grypy w pozostałych podgrupach populacji.

4. Mierniki efektywności odpowiadające celom programu:

- g. liczba osób uczestniczących w programie (wd. 500)
- h. procent objęcia programem populacji docelowej (wd. 7%)

⁴⁷ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 sierpnia 2009 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych [Dz.U. 2009 nr 137 poz. 1126]

⁴⁸ Priorytety dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej dla Województwa Opolskiego na okres od dnia 30 czerwca 2016r. do dnia 31 grudnia 2018r., Opole, luty 2017.

⁴⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 [Dz.U. 2016 poz. 1492].

- i. liczba wyników co najmniej dobrych (tj. 75% poprawnych odpowiedzi) dla post-testów w porównaniu z pre-testami dotyczącymi wiedzy z zakresu przestrzegania zasad higieny ograniczającej transmisję wirusa (wd. wzrost o 30%),
- j. liczba wykonanych u realizatora szczepień zalecanych przeciwko grypie poza programem (wd. 100/sezon)
- k. liczba odnotowanych przypadków grypy i jej powikłań wśród mieszkańców
- l. liczba odnotowanych hospitalizacji w powodu grypy i jej powikłań wśród mieszkańców

III. ADRESACI PROGRAMU

Program będzie skierowany do osób w wieku 65 lat i więcej, zamieszkałych na terenie Gminy Brzeg, u których nie występują przeciwwskazania do szczepienia.

1. Oszacowanie populacji, której włączenie do programu jest możliwe

Program obejmie corocznie ok. 500 mieszkańców gminy w wieku ≥ 65 lat (7,3% ogółu). Oszacowania populacji dokonano z uwzględnieniem możliwości finansowych jednostki samorządu terytorialnego.

2. Tryb zapraszania do programu:

- 1) informacja w podmiocie leczniczym realizującym program (informowanie pacjentów przez personel medyczny; informacje opublikowane w formie plakatów na tablicy ogłoszeń oraz w formie komunikatów na stronie internetowej);
- 2) informacja w Urzędzie Gminy Brzeg (informacje opublikowane w formie plakatów na tablicy ogłoszeń oraz w formie komunikatów stronie internetowej);
- 3) informacje przekazywane przez realizatora w trakcie realizowanych w ramach programu wykładów z zakresu profilaktyki grypy dla populacji docelowej.

IV. ORGANIZACJA PROGRAMU

2. Części składowe, etapy i działania organizacyjne:

- 1) opracowanie projektu programu;
- 2) przygotowanie i przeprowadzenie procedury konkursowej - wyłonienie realizującego program podmiotu leczniczego, spełniającego kryteria kadrowe, lokalowe i infrastrukturalne niezbędne dla realizacji programu;
- 3) podpisanie umowy na realizację programu;
- 4) realizacja programu wraz z bieżącym monitoringiem:
 - akcja informacyjna (plakaty, ulotki);
 - akcja edukacyjna (edukacja zdrowotna podczas wizyty lekarskiej oraz wykłady z zakresu profilaktyki grypy);
 - wizyty lekarskie (kwalifikacja do programu; przekazywanie informacji o ryzyku odczynów poszczepiennych);
 - szczepienia ochronne
 - analiza kwartalnych sprawozdań dot. zgłaszalności do programu przekazywanych koordynatorowi przez realizatora
- 5) ewaluacja:
 - analiza efektywności działań z zakresu edukacji zdrowotnej na podstawie wyników pre-testów oraz post-testów,
 - analiza zgłaszalności na podstawie sprawozdań realizatora,

- analiza jakości udzielanych świadczeń na podstawie wyników ankiety satysfakcji pacjentów (załącznik 4);
 - ocena efektywności programu na podstawie analizy wskazanych mierników efektywności;
- 6) przygotowanie sprawozdania z realizacji programu

2. Planowane interwencje:

1) Szczepienia przeciwko wirusowi grypy z zastosowaniem szczepionek inaktywowanych typu split i sub-unit:

- szczepienia będą realizowane przez cały sezon występowania grypy, natomiast zakłada się objęcie szczepieniami największej części populacji docelowej na początku sezonu epidemiologicznego, tj. w okresie od września do połowy listopada;
- lista stosowanych szczepionek będzie aktualizowana corocznie zgodnie z wytycznymi Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce.

2) Edukacja zdrowotna adresatów programu:

- prowadzona przez specjalistę ds. zdrowia publicznego, promocji zdrowia lub lekarza w formie 4 w każdym sezonie 90-minutowych wykładów dla grup ok. 50-70 osób (tematyka wykładu: etiologia i patogenezą grypy, epidemiologia, rozpoznanie, leczenie, profilaktyka czynna i bierna, szczepienia ochronne, niepożądane odczyny poszczepienne, sposoby na wzmacnianie odporności);
- prowadzona podczas wizyty u lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (przekazanie informacji dotyczących profilaktyki grypy; poinformowanie o pozytywnych skutkach szczepień ochronnych; przekazanie informacji o zasadach postępowania w przypadku pojawienia się niepożądanego odczynu poszczepiennego, w tym o konieczności ponownego zgłoszenia się do poradni POZ w takim przypadku);
- realizowana za pomocą ulotek i plakatów informacyjnych w wybranym podmiocie leczniczym oraz Urzędzie Gminy Brzeg (zachowanie zasad higieny, profilaktyka grypy, zagrożenia wynikające z braku szczepień, sposób postępowania w razie zakażenia minimalizujący ryzyko powikłań).

3. Kryteria i sposób kwalifikacji uczestników

Program jest skierowany do mieszkańców Gminy Brzeg, którzy zjawią się osobiście u realizatora i spełniają następujące kryteria:

- wiek 65 lat i więcej;
- zameldowanie na pobyt stały lub czasowy na terenie gminy;
- brak przeciwwskazań do szczepienia stwierdzony podczas wizyty u lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.

4. Zasady udzielania świadczeń w ramach programu

Szczepienia w programie będą realizowane w trybie ambulatoryjnym w wybranym w drodze konkursu podmiocie leczniczym. W ramach akcji informacyjnej zostaną przekazane pacjentom terminy wykonywania szczepień ochronnych w ramach programu. W ramach akcji edukacyjnej na terenie gminy prowadzone będą wykłady z zakresu edukacji zdrowotnej w odniesieniu do infekcji wirusem grypy. Lekarskie badanie kwalifikacyjne oraz obowiązkowe szczepienia ochronne odbywać się będą indywidualnie. Wzór zaświadczenia o przeprowadzonym lekarskim badaniu kwalifikacyjnym określono w załączniku 1, natomiast wzór karty uodpornienia pacjenta w załączniku 2.

5. Sposób powiązania działań programu ze świadczeniami zdrowotnymi finansowanymi ze środków publicznych

Program szczepień ochronnych nie przewiduje obowiązkowych, finansowanych ze środków publicznych szczepień przeciwko grypie dla osób w wieku powyżej 65-go roku życia. Szczepienia te są jednak zalecanymi w tej grupie wiekowej⁵⁰. W związku z powyższym działania zaproponowane w ramach programu będą uzupełnieniem świadczeń niedostępnych obecnie dla wskazanej populacji na rynku publicznym.

6. Spójność merytoryczna i organizacyjna:

W opinii autorów projekt PPZ jest spójny merytorycznie i organizacyjnie ze świadczeniami gwarantowanymi objętymi programami, o których mowa w ust. 1 z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, realizowanymi przez ministrów oraz NFZ.

7. Sposób zakończenia działań w programie i możliwość kontynuacji otrzymywania świadczeń zdrowotnych przez uczestników programu, jeżeli istnieją wskazania

Organizator dopuszcza zakończenie programu na każdym jego etapie na życzenie uczestnika programu lub w przypadku przeciwwskazań do szczepień przeciw grypie. W przypadku występowania przeciwwskazań czasowych adresat programu zostanie poinformowany o najwcześniejszym możliwym terminie wykonania szczepienia, natomiast w przypadku trwałych przeciwwskazań o możliwości realizacji szczepień u osób z najbliższego otoczenia w celu zmniejszenia ryzyka transmisji zakażenia.

W przypadku braku przeciwwskazań do szczepienia przeciw grypie po jego wykonaniu adresat programu:

- zostaje ponownie poinformowany o zasadach postępowania w razie wystąpienia niepożądanego odczynu poszczepiennego, w tym o konieczności ponownego zgłoszenia się do poradni POZ w takim przypadku;
- zostaje poproszony o wypełnienie ankiety satysfakcji pacjenta (załącznik 4);
- zostaje poinformowany o możliwości udziału w programie w kolejnym roku kalendarzowym;
- kończy udział w programie.

8. Bezpieczeństwo planowanych interwencji

Realizatorem programu będą podmioty lecznicze spełniające wymogi obowiązujących przepisów. Szczepienia wykonywane będą przez wykwalifikowany personel i odbywać się będą z zachowaniem obowiązujących zasad i wymogów producenta szczepionki. Szczepionka użyta do szczepienia będzie dopuszczona do obrotu w Polsce na dany sezon profilaktyki. Profil bezpieczeństwa szczepionki będzie określony w aktualnej Charakterystyce Produktu Leczniczego, udostępnianej przez producenta szczepionki.

9. Kompetencje/warunki niezbędne do realizacji programu

Koordynatorem programu będzie Urząd Gminy Brzeg. W programie realizatorem będzie wyłoniony w drodze konkursu ofert podmiot leczniczy posiadający podpisaną z Narodowym Funduszem Zdrowia umowę na realizację świadczeń zdrowotnych w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna, spełniający wymagania określone dla realizacji tego

⁵⁰ Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 4 stycznia 2017 r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2017 [dokument elektroniczny: gis.gov.pl; dostęp: 06.02.2017].

rodzaju świadczeń⁵¹. Szczepienia będą realizowane przez pielęgniarki posiadające kurs w zakresie szczepień ochronnych. Podmiot realizujący program będzie zobowiązany spełniać warunki określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych⁵². Szczepienia będą wykonywane w podmiocie, który posiada punkt szczepień i lodówkę do przechowywania szczepionek.

10. Dowody skuteczności planowanych działań

b. Opinie ekspertów klinicznych

Szczepienia przeciw grypie są rekomendowane jako podstawowa metoda profilaktyki zachorowań przez Głównego Inspektora Sanitarnego⁵³, a także przez następujące międzynarodowe towarzystwa naukowe⁵⁴:

- Komitet Doradczy ds. Szczepień Ochronnych (ACIP);
- Amerykańską Akademię Pediatrii (AAP);
- Amerykańską Akademię Praktyki Rodzinnej (AAFP);
- Amerykańską Akademię Lekarzy Rodzinnych (AAFP);
- Grupę Roboczą ds. Usług Profilaktycznych (USPSTF US);
- Amerykańskie Kolegium Internistów;
- Amerykańskie Towarzystwo Medycyny Wewnętrznej Stanów Zjednoczonych;
- Amerykańskie Towarzystwo Chorób Zakaźnych (IDSA);
- Kanadyjską Grupę Roboczą ds. Okresowych Badań Zdrowotnych;
- Amerykańskie Towarzystwo Onkologiczne;
- Amerykańskie Kolegium Położnictwa i Ginekologii;
- Naczelnego Dyrektora Departamentu Zdrowia Wielkiej Brytanii;
- Amerykańskie Stowarzyszenie Kardiologiczne/Amerykańskie Kolegium Kardiologiczne;
- Światową Inicjatywę Dotyczącą Przewlekłej Obturacyjnej Choroby Płuc (GOLD);
- Światową Strategię Rozpoznawania, Leczenia i Prewencji Astmy (GINA guidelines).

b. Zalecenia, wytyczne i standardy dotyczące postępowania w problemie zdrowotnym, którego dotyczy wniosek

Obecnie wśród metod profilaktyki grypy wymienia się stosowanie szczepień ochronnych, izolowanie pacjentów chorych na grypę oraz przestrzeganie zasad higieny, a także stosowanie leków przeciwwirusowych – z założeniem każdorazowego rozważenia potencjalnej korzyści z zastosowanej profilaktyki farmakologicznej i ryzyka ewentualnych działań niepożądanych⁵⁵.

WHO zaleca coroczne wykonywanie szczepień w grupach ryzyka, do których zalicza się kobiety w ciąży na każdym etapie ciąży, dzieci w wieku od 6 miesięcy do 5 lat, osoby w podeszłym wieku (ponad 65 lat), osoby chore przewlekle oraz pracowników ochrony zdrowia⁵⁶.

⁵¹ Załącznik 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r., op. cit.

⁵² Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych [Dz.U. 2016 poz. 849].

⁵³ Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 4 stycznia 2017 r., op.cit.

⁵⁴ Brydak L.: Można i należy..., op.cit., s. 239.

⁵⁵ Profilaktyka i leczenie grypy Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce (2016) [dokument elektroniczny: klrwp.pl, dostęp: 06.02.2017].

⁵⁶ WHO. Influenza..., op.cit.

W Polsce zgodnie z rekomendacją Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce ze wskazań medycznych zaleca objęcie szczepieniami wszystkich osób powyżej 50. roku życia⁵⁷, natomiast zgodnie z rekomendacjami Głównego Inspektora Sanitarnego szczepienia ochronne przeciw grypie w związku z przesłankami epidemiologicznymi zaleca się osobom w wieku powyżej 55 lat. Ponadto w związku z przesłankami klinicznymi i indywidualnymi Program Szczepień Ochronnych zaleca szczepienia wszystkim przewlekle chorym, szczególnie chorującym na niewydolność układu oddechowego, astmę oskrzelową, przewlekłą obturacyjną chorobę płuc, niewydolność układu krążenia, chorobę wieńcową (zwłaszcza po przebytych zawałach serca), niewydolność nerek, nawracający zespół nerczycowy, choroby wątroby, choroby metaboliczne, w tym cukrzycę, choroby neurologiczne i neurodegeneracyjne⁵⁸. Wraz z wiekiem wzrasta natomiast ryzyko wystąpienia ww. jednostek chorobowych, stąd zasadne wydaje się objęcie szczepieniami ochronnymi osób z populacji docelowej programu.

Zgodnie z zaleceniami WHO szczepienia ochronne powinny być oferowane co sezon epidemiczny wszystkim osobom zainteresowanym. Wśród zdrowych dorosłych szczepienia mogą zapobiegać zachorowaniom w 70–90% przypadków, natomiast wśród starszych osób szczepienia zapobiegają poważnym zachorowaniom i powikłaniom w ok. 60% przypadków, a zgonom – do 80%. Szczególnie ważne jest szczepienie osób o podwyższonym ryzyku wystąpienia poważnych powikłań oraz ich opiekunów⁵⁹.

Szczepionka przeciwko grypie może być podawana przez cały sezon występowania grypy. Najlepiej jednak szczepić na początku sezonu epidemiologicznego, tj. w okresie od września do połowy listopada. W sytuacjach szczególnych podanie szczepionki w późniejszym okresie, nawet po stwierdzeniu zwiększenia częstości zachorowań na grypę w populacji, także jest zalecane⁶⁰.

Propagowanie wśród pacjentów szczepień ochronnych oraz kształtowanie prawidłowych postaw i zachowań z punktu widzenia przestrzegania zasad higieny wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań edukacyjnych. Badania naukowe wskazują, że szczepienia przeciw grypie wśród osób starszych są mało popularne, a odsetek seniorów poddanych immunizacji jest bardzo mały^{61,62}. Należy pamiętać, iż w interwencjach edukacyjnych, mających za zadanie zachęcenie populacji do szczepień ochronnych powinno się stosować krótkie i przejrzyste komunikaty, zawierające informacje oparte na faktach, a także podkreślające koszty i korzyści szczepień, zwłaszcza w odniesieniu do bezpieczeństwa szczepionek⁶³.

c. Dowody skuteczności (efektywności klinicznej) oraz efektywności kosztowej

Po szczepieniu przeciw grypie przeciwciała odpornościowe wytwarzane są po tygodniu, osiągając maksymalne stężenie po 2 tygodniach i utrzymują się w stałym stężeniu przez około 24 tygodnie. Skuteczność szczepionki przeciwko grypie oceniana jest na 70–90% i zależy od podobieństwa między wirusem krążącym w populacji a zawartym w

⁵⁷ Profilaktyka i leczenie grypy Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce, op.cit.

⁵⁸ Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 4 stycznia 2017 r., op.cit.

⁵⁹ WHO. Influenza..., op.cit.

⁶⁰ Profilaktyka i leczenie grypy Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce, op.cit.

⁶¹ Dymek-Skoczyńska A, Stanisławska J., Drozd E., Talarska D.: Szczepienia przeciw grypie u osób w wieku podeszłym – czynniki determinujące decyzję pacjentów. *Nowiny Lekarskie* 2012, 81, 1, 21–25

⁶² Łukomska A.: Determinanty szczepień przeciwgrypowych wśród osób w starszym wieku. *Gerontologia Polska*, 2009, 17 (3), 114-119.

⁶³ Mowbray F et al.: Communicating to increase public uptake of pandemic flu vaccination in the UK: Which messages work? *Vaccine*. 2016 Jun 14;34(28):3268-74.

szczepionce, stanu układu immunologicznego pacjenta oraz wieku pacjenta (30–70% u osób w podeszłym wieku)⁶⁴. Realizacja programu szczepień przeciwko grypie jest efektywna kosztowo, biorąc pod uwagę zmniejszenie wskaźników zachorowalności i śmiertelności z powodu grypy i jej powikłań. Należy zauważyć, że skuteczność szczepionki przeciwko grypie może się zmieniać w zależności od sezonu i stopnia dopasowania szczepów szczepionkowych do tych krążących w populacji, wykonywanie szczepień w przeszłości może jednak zapewnić potencjalną ochronę krzyżową^{65,66}.

Działania profilaktyczne przeciwko grypie charakteryzują się dużą efektywnością i w przeciwieństwie do działań terapeutycznych - relatywnie niskimi kosztami. Według niektórych doniesień bardziej opłacalne kosztowo mogą być działania profilaktyczne niż samo leczenie choroby i jej powikłań⁶⁷.

Badania naukowe wskazują, iż infekcje spowodowane wirusem grypy stanowią znaczące obciążenie dla systemu opieki zdrowotnej. Według badań Jahnz-Rożyk K. w roku 2009 roku średni koszt przeciętnej infekcji leczonej w warunkach ambulatoryjnych wyniósł ponad 100zł. Średni całkowity koszt hospitalizacji pacjenta z infekcją powiklaną, obejmujący koszty leczenia oraz hotelowe, wyniósł ponad 7,6tys. zł⁶⁸. W trakcie analiz obciążenia ekonomicznego systemu w związku z występowaniem grypy i jej powikłań należy także zwrócić uwagę na koszty pośrednie – koszty związane z utratą produkcji wywołanej chorobą, niepełnosprawnością lub przedwczesną śmiercią chorego. Na koszty pośrednie składają się koszty przedwczesnego opuszczania rynku pracy (z powodu niezdolności do pracy chorego), koszty absenteizmu (tymczasowej nieobecności pracownika z powodu choroby) oraz koszty prezenteizmu (zmniejszonej z powodu choroby wydajności pracy)⁶⁹. Według danych ZUS w 2015 roku na 226 717 900 dni absencji chorobowej, choroby układu oddechowego stanowiły 28 957 400 dni (12,8%)⁷⁰. Wydatki ZUS z powodu absencji chorobowej wyniosły 15 085 202 300 zł, w tym z powodu chorób układu oddechowego 1 572 779 000 zł (10,4%). Ostre zakażenie dróg oddechowych wskazywane jest jako druga przyczyna wśród mężczyzn oraz czwarta wśród kobiet w rankingu 10 jednostek chorobowych powodujących najdłuższą absencję chorobową z tytułu choroby własnej⁷¹.

d. Informacje nt. podobnych programów polityki zdrowotnej wykonywanych w zgłaszającej program lub w innych JST (jeżeli są dostępne)

PPZ o podobnej tematyce to m.in.:

- PPZ pn. „Grypa 65+” realizowany przez: gminę Teresin;
- PPZ pn. „Program polityki zdrowotnej w zakresie szczepień profilaktycznych przeciwko grypie osób od 65 roku życia zamieszkałych w Gminie Lutomiersk na lata 2016 – 2018”;

⁶⁴ Grohskopf LA et al.: Prevention and control of seasonal influenza with vaccines: recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP) -- United States, 2014-15 influenza season. *Morbidity and Mortality Weekly Report*. 2014;63(32):691-7.

⁶⁵ Council of the European Communities. Proposal for a Council Recommendation on Seasonal Influenza Vaccination 2009. [dokument elektroniczny: ec.europa.eu; dostęp: 06.02.2017].

⁶⁶ European Centre for Disease Prevention and Control. Seasonal influenza - basic facts. [dokument elektroniczny: ecdc.europa; dostęp: 06.02.2017].

⁶⁷ Aballéa S. et al.: The cost-effectiveness of influenza vaccination for people aged 50 to 64 years: an international model. *Value Health*. 2007 Mar-Apr;10(2):98-116.

⁶⁸ Jahnz-Rożyk K: Health economic impact of viral respiratory infections and pneumonia diseases on the elderly population in Poland. *Pol Merkur Lekarski*. 2010 Jul;29(169):37-40.

⁶⁹ Słownik EBM/HTA, ceestahc.org [dostęp: 06.02.2017].

⁷⁰ Absencja chorobowa w 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuariatnych, Warszawa 2016.

⁷¹ Wydatki na świadczenia z ubezpieczeń społecznych związane z niezdolnością do pracy w 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Departament Statystyki i Prognoz Aktuariatnych, Warszawa 2016.

- PPZ pn. „Program profilaktycznych szczepień przeciw grypie dla mieszkańców gminy Czaplinek w wieku 65 lat i więcej w latach 2016-2017”.

V. KOSZTY

- 40zł - koszt akcji informacyjno-edukacyjnej (2zł), kupna szczepionki (30zł), kwalifikującego do programu badania lekarskiego (4zł) i wykonania szczepienia (4zł)

2. Planowane koszty całkowite:

Tab. I. Koszty całkowite w poszczególnych latach jako iloczyn kosztów jednostkowych i liczby uczestników (w złotych).

Rok realizacji	Koszt jednostkowy	Liczba uczestników	Koszt całkowity*
2018	40	500	20 000
2019	40	500	20 000
2020	40	500	20 000
2021	40	500	20 000
2022	40	500	20 000
SUMA	---	2 500	100 000

* Koszt maksymalny przy założeniu wyszczepialności na poziomie 100% - w projekcie należy zaplanować 100% aby uzyskać pozytywną opinię Agencji, w praktyce szacujemy maksymalnie 70% (realny koszt w związku z tym będzie zapewne niższy)

Tab. II. Koszty całkowite w poszczególnych latach jako suma kosztów poszczególnych interwencji (w złotych).

Rok realizacji	Akcja informacyjno-edukacyjna*	Szczepienie ochronne**	Koszt całkowity
2018	1 000	19 000	20 000
2019	1 000	19 000	20 000
2020	1 000	19 000	20 000
2021	1 000	19 000	20 000
2022	1 000	19 000	20 000
SUMA	5 000	95 000	100 000

* koszt wykładów z zakresu edukacji zdrowotnej, druku ulotek/plakatów informacyjnych

** koszt kwalifikującego do programu badania lekarskiego, kupna szczepionki i wykonania szczepienia

3. Źródło finansowania, partnerstwo

Program finansowany z budżetu Gminy Brzeg oraz środków pozyskanych w ramach dofinansowania przez Opolski Oddział Narodowego Funduszu Zdrowia na podstawie przepisów Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁷²

Tab. III. Koszty całkowite w poszczególnych latach ze wskazaniem zaplanowanej wysokości środków z poszczególnych źródeł finansowania.

Rok realizacji	Gmina Brzeg		Opolski OW NFZ		SUMA	
	(zł.)	%	(zł.)	%	(zł.)	%
2018	12 000	60	8 000	40	20 000	100

⁷² Art. 48d Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych [Dz.U.2016.1793 j.t. ze zm.].

2019	12 000	60	8 000	40	20 000	100
2020	12 000	60	8 000	40	20 000	100
2021	12 000	60	8 000	40	20 000	100
2022	12 000	60	8 000	40	20 000	100
SUMA	60 000	60	40 000	40	100 000	100

4. Argumenty przemawiające za tym, że wykorzystanie dostępnych zasobów jest optymalne

- Szczepienia ochronne przeciwko grypie są rekomendowane jako podstawowa metoda profilaktyki zachorowań, zarówno w Polsce, jak i na świecie;
- Aktualny Program Szczepień Ochronnych nie przewiduje szczepień ochronnych przeciwko grypie finansowanych ze środków publicznych skierowanych do osób ze wskazanej populacji docelowej;
- Najwięcej zgonów i powikłań pogrypowych występuje u ludzi w starszym wieku niezależnie od ich stanu zdrowia, a szczepienie przeciwko grypie osób starszych obniżają o 60% zachorowalność na grypę oraz o 70-90% śmiertelność związaną z zachorowaniami;
- Pozytywne doświadczenia osób poddanych szczepieniom w trakcie programu mogą wpłynąć na decyzje dotyczące poddawaniu się tym szczepieniom corocznie;
- Program umożliwi poddanie się szczepieniom przez osoby, które ze względów ekonomicznych nie decydowały się na uodpornienie.

VI. MONITORING I EWALUACJA

1. Ocena zgłaszalności do programu

- analiza liczby osób, które zgłosiły się do programu i wzięły w nim udział prowadzona w 4-miesięcznych okresach sprawozdawczych (1 stycznia - 31 marca, 1 kwietnia - 30 czerwca, 1 lipca – 30 września, 1 października – 31 grudnia), corocznych okresach sprawozdawczych (1 stycznia – 31 grudnia) oraz całościowo po zakończeniu programu na podstawie sprawozdań realizatora (załącznik 3);
- analiza liczby osób niezakwalifikowanych do szczepień z powodu przeciwwskazań lekarskich prowadzona w 4-miesięcznych okresach sprawozdawczych (1 stycznia - 31 marca, 1 kwietnia - 30 czerwca, 1 lipca – 30 września, 1 października – 31 grudnia), corocznych okresach sprawozdawczych (1 stycznia – 31 grudnia) oraz całościowo po zakończeniu programu na podstawie sprawozdań realizatora (załącznik 3).

2. Ocena jakości świadczeń w programie

- coroczna analiza wyników ankiety satysfakcji uczestników programu (załącznik 4)
- bieżąca analiza pisemnych uwag uczestników dot. realizacji programu

3. Ocena efektywności programu – coroczna oraz końcowa prowadzona poprzez:

- wskazanie odsetka objęcia szczepieniami populacji docelowej
- określenie liczby niepożądanych odczynów poszczepiennych w populacji docelowej
- określenie wpływu działań edukacyjnych na wiedzę i świadomość zdrowotną mieszkańców
- identyfikację ewentualnych czynników zakłócających przebieg programu

- analizę wpływu programu na bezpieczeństwo epidemiologiczne mieszkańców gminy na podstawie oceny wskaźników zapadalności na grypę i jej powikłania oraz hospitalizacji z powodu grypy i jej powikłań wśród mieszkańców gminy

Należy zaznaczyć, że ewaluacja będzie opierać się na porównaniu stanu sprzed wprowadzenia działań w ramach programu oraz po jego zakończeniu.

4. Ocena trwałości efektów programu

Utrzymanie trwałości uzyskanych w programie efektów zdrowotnych w populacji gminy zaplanowano poprzez zapraszanie uczestników do cyklicznego, corocznego poddawania się szczepieniom, co jest możliwe dzięki wieloletniemu charakterowi programu.

**Załącznik nr 1 opisu programu
polityki zdrowotnej**

Zaświadczenie o przeprowadzonym lekarskim badaniu kwalifikacyjnym w „Programie szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” (wzór)

(pieczęć nagłówkowa podmiotu)

W wyniku przeprowadzonego w dniu o godz. lekarskiego badania kwalifikacyjnego zaświadcza się, że:

u Pana/i urodzonego/ej w dniu zamieszkałego/ej
w
nr PESEL*

stwierdzono brak przeciwwskazań do przeprowadzenia szczepienia ochronnego przeciw grypie

stwierdzono następujące przeciwwskazania do przeprowadzenia szczepienia ochronnego przeciw grypie:

.....
.....
.....

DODATKOWE UWAGI LUB ZALECENIA LEKARZA:

.....
.....
.....
.....

....., dnia
(miejscowość) (data)

.....
(pieczęć i podpis lekarza)

* lub nr dokumentu tożsamości – w przypadku osób nieposiadających nr PESEL

**Załącznik nr 2 opisu programu
polityki zdrowotnej**

**Karta uodpornienia uczestnika „Programu szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców
Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” (wzór)**

I. Dane uczestnika

Nazwisko		Data urodzenia
Imię	 / /
Nr PESEL*		(dzień/miesiąc/rok)

II. Zgoda na wykonanie szczepienia

Zostałam/em poinformowana/y o przeciwwskazaniach do wykonania szczepienia, dających się przewidzieć następstwach i powikłaniach, zwiększeniu ryzyka zdrowotnego w przypadku niewykonania szczepienia, możliwości wystąpienia negatywnego odczynu poszczepiennego, który może powstać mimo prawidłowego wykonania szczepienia. Udzieliłem pełnych i prawdziwych odpowiedzi na pytania, które lekarz zadawał mi w trakcie wywiadu lekarskiego odnośnie stanu zdrowia, przyjmowanych leków, oraz przebytych urazów i zabiegów. Oświadczam, że podczas przeprowadzonego ze mną wywiadu oraz badania lekarskiego nie zataiłam / nie zataiłem istotnych informacji dotyczących stanu mojego zdrowia. Informacja przekazana mi przez lekarza była dla mnie w pełni jasna i zrozumiała. W trakcie rozmowy z lekarzem miałam/em możliwość zadawania pytań dotyczących proponowanego postępowania. Oświadczam, że zapoznałam/em się z powyższym tekstem i **wyrażam zgodę na wykonanie szczepienia przeciw grypie.**

.....
(data i podpis pacjenta)

III. Potwierdzenie wykonania szczepienia

Nazwa szczepionki	Nr serii szczepionki	Data wykonania szczepienia	Podpis osoby wykonującej szczepienie

IV. Niepożądane odczyny poszczepienne

Rodzaj odczynu	Data wystąpienia

* lub nr dokumentu tożsamości – w przypadku osób nieposiadających nr PESEL

**Załącznik nr 3 opisu programu
polityki zdrowotnej**

Sprawozdanie realizatora z przeprowadzonych szczepień w ramach „Programu szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej” (wzór)

Nazwa i adres podmiotu	Sprawozdanie z przeprowadzonych szczepień ochronnych wg informacji zawartych w zaświadczeniach o przeprowadzonych lekarskich badaniach kwalifikacyjnych oraz w kartach uodpornienia przechowywanych przez składającego sprawozdanie za okres sprawozdawczy od do	Adresat: Urząd Gminy Brzeg
		Sprawozdanie należy przekazać w terminie 14 dni po okresie sprawozdawczym

Liczba wykonanych badań kwalifikacyjnych w programie	Liczba pacjentów zakwalifikowanych do szczepień	Liczba pacjentów ze stwierdzonym przeciwwskazaniem do szczepień	Liczba zaszczepionych pacjentów	Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych

....., dnia

(miejsowość)

(data)

.....

*(pieczęć i podpis osoby
działającej w imieniu sprawozdawcy)*

**Załącznik nr 4 opisu programu
polityki zdrowotnej**

**Ankieta satysfakcji pacjenta – uczestnika Programu szczepień profilaktycznych przeciwko
grypie dla mieszkańców Gminy Brzeg w wieku 65 lat i więcej (wzór)**

I. Ocena rejestracji

Jak Pan(i) ocenia:	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle
szybkość załatwienia formalności podczas rejestracji?					
uprzejmość osób rejestrujących?					
dostępność rejestracji telefonicznej?					

II. Ocena wizyty lekarskiej

Jak Pan(i) ocenia:	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle
uprzejmość i życzliwość lekarza?					
poszanowanie prywatności podczas wizyty?					
staranność i dokładność wykonywania badania?					
sposób przekazania informacji dot. grypy i jej powikłań?					
sposób przekazania informacji dot. metod zapobiegania grypie, w tym poprzez szczepienia ochronne?					

III. Ocena opieki pielęgniarskiej w trakcie szczepienia

Jak Pan(i) ocenia:	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle
uprzejmość i życzliwość pielęgniarki?					
poszanowanie prywatności podczas szczepienia?					
staranność wykonywania szczepienia?					

IV. Ocena warunków panujących w przychodni

Jak Pan(i) ocenia:	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle
czystość w poczekalni?					
wyposażenie w poczekalni (krzesła itp.)?					
dostęp i czystość w toaletach?					

oznakowanie gabinetów?					
------------------------	--	--	--	--	--

V. Dodatkowe uwagi/opinie:

--

